

VLAAMS PARLEMENT

vergadering **C226 – BIN18**

zittingsjaar 2009-2010

Handelingen

Commissievergadering

Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur,
Decreetsevaluatie, Inburgering en Toerisme

van 18 mei 2010

INHOUD

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over een bizarre brief van een gedeputeerde aan het jeugdwerk en de jeugdhulp over de interne staats-hervorming 3

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over enkele knelpunten betreffende het project ‘100 jaar Grote Oorlog 2014-2018’, en dit naar aanleiding van een parlementair werkbezoek 7

■

Voorzitter: mevrouw Annick De Ridder

Vraag om uitleg van de heer Bart Caron tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over een bizarre brief van een gedeputeerde aan het jeugdwerk en de jeugdhulp over de interne staatshervorming

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Voorzitter, minister, collega's, sta me toe duidelijk te zijn: ik waardeer gedeputeerde Dirk De fauw voor zijn politiek werk. Hij behoort tot een andere partij, maar hij werkt hard en zet zich in voor de provincie, en dat mag eens worden gezegd. Tot daar het goede nieuws. (*Gelach*)

In een periode waarin over de interne staatshervorming wordt gesproken, nemen allerlei mensen initiatieven. Zo schreef hij een brief aan het jeugdwerk en organisaties voor jeugddienstverlening. Hij is voor die sector bevoegd. Daarin schrijft hij onomwonden het volgende, ik citeer letterlijk: “Vlaamse regering (...) interne staatshervorming. Daarbij wordt volgens sommigen de rol van de provinciebesturen herleid tot de zgn. grondgebonden materies. Dit betekent dat de provinciebesturen zich niet verder zouden mogen inlaten met o.a. de materies cultuur en welzijn. Vanuit de Vlaamse provinciebesturen proberen wij de Vlaamse Regering ervan te overtuigen dat de provincies een belangrijke rol te vervullen hebben als coördinator, stimulator en ondersteuner van initiatieven in de welzijns- en culturele sector. Sommige ministers zijn op dit vlak echter hardhorig. De bevoegde minister inzake interne staatshervorming is West-Vlaming Geert Bourgeois. Indien u van oordeel bent dat het provinciebestuur een belangrijke rol te vervullen heeft op het domein waarvoor U verantwoordelijkheid draagt, dan zou ik durven vragen de minister daarvan op de hoogte te brengen.” Dan volgt het post- en mailadres van het kabinet.

Uiteraard mag elke burger zijn mening hebben over elke politieke beslissing en stap die wordt gezet, ook een gedeputeerde. Hij hoeft helemaal niet met u akkoord te gaan, of met wat in het regeerakkoord staat, en hij mag daar ook voor uitkomen. Toch krijgt die mening een andere betekenis als die ook uitdrukkelijk wordt meegedeeld aan een beleidsveld waarvoor hij bevoegd is, en dus terecht komt bij organisaties die van hem, als beleidsverantwoordelijke, afhankelijk zijn voor hun financiering. Daarenboven roept hij op om te reageren tegen “hardhorige ministers”.

We kunnen ons daarover deontologische vragen stellen, want dit is op het randje van wat kan en wat niet kan. Immers, de betrokken organisaties bevinden zich in een afhankelijke verhouding tegenover het provinciebestuur. Ik moet ook vaststellen dat de argumentatie van de gedeputeerde niet echt uitgebreid of bijster onderbouwd is. Dat stoort me nog meer. Zijn argumentatie heb ik voorgelezen. Natuurlijk vervullen de provincies hun rol als coördinator, stimulator en ondersteuner. Dat volstaat evenwel niet als uitleg. Wie met zoiets uitpakt, moet dat beter onderbouwen.

Ik wil u daarover enkele vragen voorleggen. Een: de gedeputeerde roept op om brieven te schrijven. Ik ben nieuwsgierig: hebt u veel reacties – brieven en mails – gekregen van West-Vlaamse organisaties? De brief is een zestal weken geleden verstuurd. Twee: is deze actie een geïsoleerde actie van één gedeputeerde of is ze onderdeel van een gecoördineerde actie van alle gedeputeerden uit alle provincies? Drie: heeft deze actie enkel betrekking op de vermelde beleidsdomeinen of ook op andere beleidsdomeinen? Vier: is dergelijke actie deontologisch aanvaardbaar? De gedeputeerde vraagt immers aan de van het provinciebestuur afhankelijke organisaties brieven te schrijven. Kan hij deze organisaties daartoe oproepen? Vijf: hebt u overlegd met de provinciebesturen over zijn uitgangspunten, rechtstreeks of via de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP)? Wat zijn de resultaten van dit overleg?

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Voorzitter, minister, collega's, helaas moet ik me bij de heer Caron aansluiten. In mijn gemeente heb ik het meegemaakt dat bepaalde collega's over de rooie gaan als men het heeft over verplichte fusies, maar ook als men het heeft over de afschaffing van de provincies. Op een bepaald ogenblik kregen we, naar aanleiding van de toekenning van subsidies aan groeperingen van Koksijde, het bewijs in handen dat de gedeputeerde zinnen had geschreven als deze: "Niettegenstaande de burgemeester van Koksijde voor de afschaffing van de provincies is, zal ik toch de subsidies toekennen aan X of Y." We hebben zo een paar brieven in ons bezit. We hebben daarover ons ongenoegen geuit, en dan is dat wel gestopt.

Strookt dat met de deontologie? Als men de objectieve criteria respecteert, mag men toch geen bedenkingen toevoegen die de indruk wekken dat er ook subjectieve criteria bestaan: het wel of niet in de gratie zijn.

De voorzitter: De heer Durnez heeft het woord.

De heer Jan Durnez: Voorzitter, minister, collega's, in dit gremium is de provincie afwezig. Ik voel me dus een beetje verplicht om over dit onderwerp een paar zaken te zeggen. De brief van mijn opvolger is wat hij is. Ik wil enkel zeggen dat dit initiatief niet ingaat tegen de deontologie van het charter dat zowel voor het Vlaams Parlement als voor de provincies geldt. De haan heeft driemaal gekraaid, en u zult me het niet kwalijk nemen dat ik het over 'de haan' heb. Eerst heeft de voorzitter van het Vlaams Parlement in Knack de afschaffing van de provincies aangekondigd. U hebt dan als bevoegde minister in de Krant van West-Vlaanderen gezegd dat dit betekent dat de bevoegdheden Cultuur en Welzijn bij de provincies zouden verdwijnen. Dat is herhaald in het Belang van Limburg, enkele weken geleden, voor die brief van de gedeputeerde is vertrokken. Dat is de context.

Ik wil er dus op wijzen dat er bij een aantal organisaties commotie is ontstaan. Zij vragen zich af wat er met hen staat te gebeuren. Sommigen zullen het zich nog herinneren: in 1997 zijn bevoegdheden inzake bijzondere jeugdzorg, gericht op jongeren met handicap, van Vlaanderen naar de provincies overgeheveld. De organisaties vragen zich af wat hun toekomst is. Ik spreek me niet uit over de stijl van de brief, maar dat is de context ervan.

De voorzitter: De heer Verfaillie heeft het woord.

De heer Jan Verfaillie: Voorzitter, minister, collega's, ik heb De Post gecontacteerd, en men meldt me dat er elke dag wagentjes vol met brieven naar het kabinet rijden. De kabinet-medewerkers hebben er wellicht hun handen vol mee.

Ik sluit me aan bij de bemerkingen van de heer Durnez. Men moet de zaak bekijken in de globale context. Niemand kan verbieden dat iemand met een mandaat zijn werk met passie, vol overgave uitoefent en dat er ook een emotionele band is met zijn mandaat. Hij verneemt via de pers dat een voorzitter van het Vlaams Parlement allerhande verklaringen aflegt, die niet zijn afgesproken binnen het Vlaams Parlement, en zelfs niet gedekt zijn door het Vlaams regeerakkoord, dat een Vlaams minister – en meer bepaald u, minister – verklaringen aflegt in de Krant van West-Vlaanderen, waarover ik ook wat verwonderd was.

Ik heb het regeerakkoord ernaast gelegd. Ik vind daarin niet direct verwijzingen. Nu, dat was uw persoonlijke boodschap. Maar, minister, wat is de verwantschap tussen uw ministerschap enerzijds en de verklaringen over een aantal themata over cultuur en andere zaken anderzijds? Het is niet meer dan logisch dat een aantal mensen die zich betrokken voelen, in de pen kruipen en een aantal initiatieven nemen. Ministers moeten zich houden aan een bepaalde deontologie. Als er binnen de regering of in het parlement geen afspraken zijn gemaakt over bepaalde zaken, moeten ze daarover geen verklaringen afleggen.

Ik moet er toch aan toevoegen dat de vraag komt van een collega van Groen!. In het Vlaams Parlement is Groen! groot voorstander van het plaatsen van windmolens en groene energie. Als er lokaal dan initiatieven worden genomen, dan zijn de collega's van Groen! de eerste

tegenstanders omdat het project er niet zou passen en omdat er geen lokaal draagvlak zou zijn.

Minister, we kunnen hieruit besluiten dat het om een emotionele oproep gaat van een gedeputeerde die zich betrokken voelt bij zijn mandaat, die een aantal verklaringen in de pers leest van een aantal ministers, van parlementsvoorzitters, die politiek niet afgesproken zijn en die ook niet gedragen worden.

De voorzitter: Mijnheer Verfaillie, de rol die u vandaag speelt, siert u.

De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, collega's, toen ik de vraag van de heer Caron las, heb ik toch even de wenkbrauwen gefronst. Wat de gedeputeerde in zijn functie doet, is op zijn zachtst gezegd toch zeer ongebruikelijk en ongewoon. Hier wordt gezegd dat iemand een en ander leest in de pers, verneemt via de televisie en dan reageert. Maar een gedeputeerde is niet zomaar iemand. Hij reageert ook niet door iets aan de media te verklaren. Hij begint meteen met een brief te schrijven naar een deel van zijn doelpubliek, waardoor de onrust en verwarring enkel toenemen. Dat is een vrij onverantwoorde manier van ageren of reageren.

We zijn hier al weken en maanden bezig met ons te beraden over de interne Vlaamse staatshervorming. Wat dat betreft, heeft de minister zijn plan van aanpak toegelicht. Daarin is ook het gestructureerde overleg met de Vereniging van de Vlaamse Provincies (VVP) opgenomen. De gedeputeerde fietst daar dan losjes doorheen. Dat is een weinig verantwoorde en doordachte aanpak. Bij de jeugdsector worden de vraagtekens nog groter. In plaats van te zeggen dat er een en ander op til is, dat ze erbij worden betrokken en dat dat hopelijk via de geëigende kanalen van het jeugdwerk gebeurt, wordt nu opgeroepen tot een soort actie, protest tegen de minister, die, toevallig of niet, uit dezelfde provincie komt.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Voorzitter, collega's, tot vorige week, toen het antwoord werd voorbereid, heb ik een dertigtal brieven en een vijftigtal mails ontvangen. Ondertussen zijn er nog een stuk of zes bijgekomen. Al deze brieven waren volgens eenzelfde stramien opgebouwd. U zegt dat het normaal is dat die verenigingen zich ongerust maken als ze verklaringen allerhande lezen. Ik heb echter geen enkele brief of mail gekregen voor de gedeputeerde zijn brief heeft gestuurd.

Mijnheer Caron, ik heb geen weet van gelijkaardige acties. Ik ga er dus van uit dat het een geïsoleerde actie betreft. De afzenders van de brieven en mails die ik krijg, zijn allen te situeren bij verenigingen in het beleidsdomein Jeugd, Welzijn en Ontwikkelingssamenwerking. Die domeinen sluiten wonderwel aan bij de bevoegdheidsdomeinen van gedeputeerde De fauw, die bevoegd is voor Jeugd, Huisvesting en Welzijn. Ik heb er geen zicht op of ook andere beleidsdomeinen werden aangeschreven, maar ik ga ervan uit dat dit niet het geval is. Ik heb in ieder geval geen enkele soortgelijke correspondentie gekregen.

Ik ben het eens met u dat elke burger zijn mening mag hebben over politieke beslissingen. Dat zou er nog aan ontbreken. Dat geldt uiteraard ook voor een gedeputeerde. Hij hoeft het niet eens te zijn met een beslissing van de Vlaamse Regering en kan er een andere mening op na houden. Hij mag dat met passie, met emotie verwoorden. Daar heb ik helemaal geen probleem mee. De vraag is nu echter of dit deontologisch allemaal in orde is.

Wat de vorm betreft, moet ik toch zeggen dat de persoonlijke mening van de gedeputeerde een formeel karakter krijgt wanneer ze op officieel briefpapier van het provinciebestuur West-Vlaanderen wordt gestuurd aan organisaties die subsidies ontvangen van het provinciebestuur. Naar inhoud en stijl creëert de gedeputeerde onnodig angst bij verschillende sectoren en organisaties. Hij schetst een op zijn minst ongenueanceerd verhaal over de interne staatshervorming. Hij speelt de man. Ik ben niet overgevoelig, maar hij speelt

niet de bal als hij het heeft over ‘hardhorige’ ministers, en er dan onmiddellijk aan toevoegt dat de bevoegde minister Geert Bourgeois is en er het adres en de coördinaten bijvoegt. Hij richt zich naar organisaties die een subsidie kregen. Hij begint zijn brief trouwens met te stellen dat ze subsidies krijgen.

Ik zeg niet dat de organisaties zich in een afhankelijke positie bevinden, maar, zoals de heer Vanden Bussche het ook stelt, moet men die zaken toch wat gescheiden houden. Als een provincie subsidies verleent op basis van reglementen, is het toch wel verregaand om dat bij de aanhef van de brief te gebruiken. Hij verwijst naar de specifieke subsidie die de organisatie vanuit zijn bevoegdheid krijgt. Tegelijk vraagt hij aan die organisatie om mij aan te schrijven. Dat roept toch wel vragen op. Het is toch logisch dat die organisaties, ook al voelen ze zich niet afhankelijk, op zijn minst ongerust en bang zijn om werkingsmiddelen kwijt te spelen.

Ik heb per brief aan de heer De fauw laten weten dat ik die actie afkeur. Ik heb ook een kopie van deze brief gestuurd naar de voorzitter van de VVP en de gouverneur. De gouverneur heeft me laten weten dat hij niet op de hoogte was van deze actie, dat hij bepaalde termen “minder gelukkig gekozen” vindt, maar dat de brief een uiting van bezorgdheid was over de toekomst van het provinciaal welzijnsbeleid.

Het gaat hier dus om een geïsoleerde actie van gedeputeerde De fauw, die ik volledig voor zijn rekening laat. Zoals ik in het plan van aanpak reeds aangaf, ga ik voor een gestructureerde en rationele benadering, waarbij ik een open overleg wil voeren in het bestuursforum, met deze commissie en met de VVP.

Ik heb herhaaldelijk overleg gepleegd met de VVP, met de provincies. Ik heb geen reactie gekregen van de gedeputeerde naar aanleiding van interviews in de pers. Ik heb mijn plan van aanpak uiteengezet aan een uitgebreide delegatie van de VVP, nog voor we in de formele fase waren met overleg over de diverse stappen. Ik heb dat hier ook toegelicht. Ik heb met het bureau van de VVP overleg gehad in de aanloop naar het plan van aanpak eind 2009, na de goedkeuring van het plan van aanpak, in de eerste week van maart, om het plan toe te lichten. Daarnaast heeft mijn kabinet op regelmatige basis contact met de VVP, zoals dit ook met het College van Ambtenaren-Generaal (CAG) en de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (VVSJ) gebeurt. Ik ben zelf gaan spreken op het congres van de VVP. Daar waren heel wat provincieraadsleden en gedeputeerden aanwezig.

Na mijn uitnodiging aan de VVP in het plan van aanpak om tegen begin mei voorstellen van doorbraak en ook quick wins voor de interne staatshervorming te formuleren, heb ik de voorstellen van de VVP ontvangen. Deze voorstellen worden nu, samen met de voorstellen van de VVSJ en het CAG, bestudeerd met het oog op de opmaak van een groenboek. De voorstellen van de verschillende bestuursniveaus zullen, samen met het groenboek, ook aan deze commissie worden bezorgd.

Ik zal natuurlijk verder overleg plegen met de VVP. Dit incident moet niet worden opgeschroefd. Het mag niet leiden tot een situatie waarbij we niet meer on speaking terms zijn. Wat mij betreft, is dit geen incident van blijvende aard. Ik onderschrijf ook uw appreciatie van de gedeputeerde. Ik vind dat dit incident beter niet was gebeurd. Ik zal de VVP vragen om op basis van het groenboek mee aan tafel te zitten en om in het bestuursforum verder te spreken over de interne staatshervorming en vooral om werk te maken van de grote doorbraken die we voor ogen hebben.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Dank u, minister, voor uw duidelijke antwoord. Ik kan er mij in terugvinden. Ik ben ook niet van plan om dat incident op te schroeven. Maar ik vind dat de VVP en de VVSJ en dat soort organisaties een rol hebben te spelen als belangenbehartiger en als stem van een bestuursniveau. Dat moeten ze voluit doen. Ze moeten niet worden ‘gespaard’. Wij zullen in dit gremium deze discussies nog voeren. Iemand die in functie is,

moet een gepaste terughoudendheid aan de dag leggen in zijn relaties tot het veld als het over dit soort materies gaat. Uw antwoord sluit daarbij aan. Ik pleit voor verder structureel overleg, ook met de VVSG. Daar moet de stem van de provincies weerklinken, ook als die het niet eens zijn met u. Ik hoop uit de grond van mijn hart dat u niet hardhorig bent.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■

Vraag om uitleg van de heer Stefaan Sintobin tot de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand, over enkele knelpunten betreffende het project ‘100 jaar Grote Oorlog 2014-2018’, en dit naar aanleiding van een parlementair werkbezoek

De voorzitter: Minister, ik denk dat ik namens de commissie mag stellen dat dit bezoek uitstekend georganiseerd was.

De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Minister, deze commissie is samen met de commissie Onroerend Erfgoed op bezoek geweest in de Westhoek om er kennis te maken met een aantal projecten in het kader van ‘100 jaar Grote Oorlog’. De voorzitter zei terecht dat het bezoek perfect was georganiseerd. Het was een heel aangenaam bezoek. Voorzitter, sommige mensen die nog nooit de streek hadden bezocht en die nog niet in contact waren gekomen met het oorlogstoerisme of, zoals wij dat noemen, het fronttoerisme, hebben zeker heel wat bijgeleerd. Onder meer dat dit project niet alleen een toeristische en economische bedoeling heeft. Daarom geef ik de organisatoren, de begeleiders en zeker ook de gids een pluim.

Een parlementair bezoek is voor mij niet alleen een vrijetijdsbesteding, wij moeten trachten er iets uit te leren en terug naar dit parlement mee te nemen. Ik heb dan ook enkele vragen, bemerkingen en knelpunten. Minister, dit is constructief bedoeld. U weet dat mijn fractie al van in het begin dit project ‘100 jaar Grote Oorlog’ ondersteunt. Maar er zijn natuurlijk altijd zaken waarvan wij denken dat ze iets beter kunnen. Ik ben er mij ook van bewust dat een aantal van mijn vragen beleids- en bevoegdheidsoverschrijdend zijn, dat ze de verantwoordelijkheid zijn van gemeenten of andere departementen. Maar u bent de drijvende kracht achter dit project en u kunt ook in bepaalde zaken die niet tot uw bevoegdheid behoren een sturende en stimulerende rol spelen.

Voorzitter, ik heb de knelpunten in één vraag gebundeld. Ik had anders allemaal aparte vragen moeten indienen en dat zou de werkzaamheden van de commissie hebben belast, zeker in deze electorale tijden. Ik som de punten op. De minister kan erop reageren. Het zou heel positief zijn indien de collega’s nog andere zaken zouden hebben opgemerkt. Zij kunnen hier dan perfect bij aansluiten.

Ik weet dat wij ons met dit project moeten richten op de voornaamste markten waar wij denken het grootste aantal toeristen te zullen vinden. Dat is voor iedereen duidelijk. Bij de voorstelling is echter gebleken dat de interesse in Duitsland en Noord-Frankrijk gering is. Ik begrijp dat. Duitsland is de verliezer, en Noord-Frankrijk is zelf bezig met oorlogstoerisme. Maar misschien kan er een extra inspanning worden geleverd voor de promotie op deze doelmarkten. Zo zouden we er kunnen in slagen om ook van daaruit meer toeristen naar hier te brengen.

Ik ben al een paar keer in De Ganzenpoot in Nieuwpoort geweest, maar niet in het monument zelf. Dat heeft waarschijnlijk te maken met mijn gevoelens ten aanzien van dit monument. Het is toch eigenaardig dat de federale overheid een dergelijk monument blijkbaar enkel als een soort herdenkingsmemoriaal ziet. Zij wil het geen toeristische invulling geven. Als Vlaanderen een pak geld steekt in een bezoekerscentrum en een infocentrum, is het toch

eigenaardig dat een dergelijk monument niet open is op zaterdag, zondag en feestdagen. Men spreekt van besparingen, maar tijdens de week, wanneer er waarschijnlijk weinig volk naar dit memoriaal komt – of het zou de woensdagnamiddag moeten zijn –, zit daar van 's morgens 9 uur tot 's avonds 6 uur iemand in een hokje om tickets uit te reiken: hoe gek kan men het bedenken? Bestaat de mogelijkheid om via overleg met het federale niveau ervoor te pleiten om dit memoriaal ook op zaterdagen en zon- en feestdagen open te houden? Dat zijn toch de momenten waarop de meeste bezoekers zouden moeten komen. Dit zou zeker moeten kunnen aangezien Vlaanderen daarin toch ook geld investeert. Ik zag veeleer toevallig op een plakkaatje dat dit een federaal eigendom is, iets van de Regie der Gebouwen. Ik heb ook gezien dat Vlaanderen instaat voor het onderhoud van de lift. Dat is toch een beetje eigenaardig. Het is misschien een detail, maar het kost toch ook geld.

Een van de doelstellingen van het project is de jongeren en de schoolgaande jeugd bewust te maken van de gruwel en de verschrikkingen die een oorlog met zich meebrengt, enerzijds met het oog op het blijvend herinneren en bewaren van het oorlogserfgoed voor toekomstige generaties, maar anderzijds zeker ook met het oog op de 'Nooit meer oorlog'-boodschap. Diverse actoren vinden dan ook dat aan dit project in ons onderwijs te weinig aandacht besteed wordt. Dat is ook mijn ervaring. Als ik het goed voorheb, is dit hele WOI-project in Groot-Brittannië opgenomen in de eindtermen. Minister, is het ook uw visie dat er in het onderwijs te weinig aandacht aan wordt besteed? Het project '100 jaar Groote Oorlog 2014-2018' is misschien het uitgelezen moment om een project op te starten in het onderwijs. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door een film of een cd ter beschikking te stellen van de scholen, of door in alle scholen een moment in te plannen waarop iemand de nodige uitleg komt geven. Plant u overleg met de minister van Onderwijs? Zijn er in die zin initiatieven gepland?

De parkeerproblemen vielen me op tijdens ons bezoek. Dat zal ongetwijfeld een lokale verantwoordelijkheid zijn. We hebben dat ondervonden met onze bus. Het parcours loopt vooral langs kleine en moeilijk toegankelijke wegen. Als we een grote toeloop krijgen bij al de evenementen in de streek, volgt er een mobiliteitsprobleem. Voor de bussen zullen er parkeerproblemen zijn aan Talbot House, Bayernwald, de Museumtuin enzovoort. Hoe wordt dit aangepakt? Is er overleg gepland met lokale verantwoordelijken? Worden er extra inspanningen verwacht inzake mobiliteit en openbaar vervoer? De meeste groepen toeristen zullen met eigen busvervoer komen, maar wellicht is het bestaande aanbod van openbaar vervoer in de Westhoek niet afgestemd op de verwachte toeloop. Is De Lijn betrokken bij dit project?

Ik heb het volgende punt al eens aangekaart in een vraag. Ik wil het nog eens naar voren brengen. Ik weet nog altijd niet waarom er ook een vertegenwoordiger van het federale niveau bij betrokken is. Dit is bij uitstek een Vlaamse materie. Wat is tot op heden zijn inbreng en aandeel? Hoe ziet u zijn rol in de toekomst?

Voor mij en mijn partij is het verhaal van de Vlaamse soldaat in het Belgische leger tijdens de Eerste Wereldoorlog van groot belang. Dat heeft een voorname rol gespeeld in de Vlaamse ontvoeringsstrijd. We hebben daar in deze commissie al over gepraat. Minister, u hebt steeds gezegd dat deze strijd zou worden opgenomen in het totaalconcept en vooral tot uiting zou komen aan de IJzertoren. Mijn indruk bij mijn bezoek aan de IJzertoren – en ik kom daar regelmatig en niet op vaste momenten – is echter dat de rol van de Vlaamse soldaat en de hele ontvoeringsstrijd nog altijd onderbelicht wordt. Misschien kunt u mij vandaag overtuigen van het tegendeel, maar tot op heden blijf ik bij mijn mening, het dreigt zelfs een voetnoot te worden in het hele gebeuren.

Ik heb over het hoofd gezien dat u al 15 miljoen euro hebt vrijgemaakt via het Impulsfonds voor de vijf belangrijkste projecten. Ik veronderstel dat u deze vragen nu moeilijk kunt beantwoorden. Er zijn nog projectaanvragen ingediend. Na de zomer zult u een selectie maken uit de gekozen projecten. Zijn daar al bedragen opgeplakt? Of is dat voor later?

Wie dit project een warm hart toedraagt, hoopt dat we een massa volk naar de Westhoek kunnen lokken in deze periode. Ik weet dat Westtoer ervan uitging dat het aanbod van hotels en andere logies in de streek zou volstaan om de toeristen op te vangen. Is dat concreet? Met welke cijfers kan men dit staven? Hoe heeft men dat berekend?

In het verleden hebben we in deze commissie al herhaaldelijk gedebatteerd over het toeristisch onthaal in Vlaanderen. Wordt er nog iets extra's gepland voor het toeristisch onthaal? Ik denk aan bewegwijzering, aan extra folders in de stations, en dergelijke, aan het toeristisch onthaal in het algemeen dus.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Voorzitter, minister, ik begrijp de aversie of terughoudendheid van de heer Sintobin ten opzichte van het Albertmonument in Nieuwpoort aan De Ganzenpoot. Ik heb dat ook een beetje. Maar het beeld van Albert is gemaakt door Karel Aubroeck uit Temse, uit mijn streek, die ook de IJzersymbolen aan de eerste IJzertoren, nu de Paxpoort, maakte. Hij was ook oudstrijder van 1914-1918.

Minister, ik denk dat u zeer gedreven bent en zeer ambitieus om dat project '100 jaar Grote Oorlog 2014-2018' verder uit te bouwen. Ik denk dat er ook bij uw collega's heel wat goede wil is om initiatieven te nemen, maar het concrete plan blijft een beetje achterwege. Als ik de ministers van Jeugd en Cultuur bezig hoor, is dat weinig doorleefd. Ze zijn er niet alle dagen mee bezig. Nochtans, als men in Onderwijs, Cultuur of Jeugd een initiatief wil nemen voor die periode, moet men dat nu al opstarten. Er zijn heel wat mogelijkheden, ook op educatief vlak. Lokale initiatieven behoren tot de mogelijkheden, veel steden en gemeenten hebben oorlogsherinneringen en -relicten. Dat leeft ook voort in de mondelinge geschiedenis. Minister, hebt u met uw collega's al overleg gepleegd? Wordt er regelmatig een stand van zaken opgemaakt?

Ik ben bekommerd om het verhaal van de kleine Vlaamse soldaat in het grote verhaal van de 'Grote Oorlog'. De Belgische toestanden kwamen toen in een verhevigde vorm aan de oppervlakte. Veel Vlamingen – boeren en arbeiders – realiseerden zich de situatie toen ze in de loopgraven zaten. Ze werden wakker geschud aan het front en gingen beseffen in welke staat ze leefden, letterlijk en figuurlijk. Ze hebben maatschappelijk en politiek bewustzijn in versneld tempo opgedaan. Iets gelijkaardigs speelde zich af bij andere volkeren in die grote legers. In het Britse leger ontstond een bewustzijn en leefde spanning bij de soldaten uit Ierland, Schotland en Wales. In het Franse leger was dat het geval bij de Bretoenen. Bij de koloniale troepen waren het de Algerijnen en de Senegalezen in Frankrijk.

Tijdens ons werkbezoek hebben we in het In Flanders Fields Museum gezien dat in de museumwerking en daarbuiten aandacht wordt besteed aan die grote diversiteit, aan die multiculturaliteit van de oorlog en van die verschillende legers, met elk hun eigen tragiek en verhaal, met hun eigen symbolen. Minister, ik wil vragen om daar permanent aandacht aan te besteden op alle niveaus.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Voorzitter, ik vind het in elk geval een goede zaak dat er veel interesse was voor het werkbezoek. Heel wat leden van oppositie en meerderheid waren aanwezig. Het is zeer goed dat we hier vragen stellen en dit verder opvolgen.

Een aantal zaken zijn al aangehaald. Het komt neer op spontane bedenkingen die we ook ter plekke al maakten. Het autocartoerisme werd al naar voren gebracht. Dat botst met het landelijke karakter. Niet overal krijgt men een vergunning om een parking aan te leggen. In Wijtschate ter hoogte van de kraters kunnen twee bussen elkaar niet kruisen. Daar moet met respect voor de omgeving worden uitgezocht wat er mogelijk is. Dat mag eventueel een tijdelijke oplossing zijn. De parkeerproblematiek, wegen en mobiliteit moeten worden

opgevolgd. Ik heb er vertrouwen in dat dat te gelegener tijd gebeurt. We zijn tijdig begonnen – al in de vorige legislatuur – met de voorbereidingen van de herdenking van WOI.

Ik was nog het meest verbaasd aan De Ganzenpoot, beter bekend als het monument van Albert I. We waren daar met een aantal parlementsleden op werkbezoek. De lift werkte daar trouwens niet goed, waardoor we een heel eind te voet met de trap moesten doen. Er zal dus ook moeten worden bekeken hoe we de verschillende sites toegankelijk kunnen maken voor rolstoelgebruikers, maar dat even terzijde. Ik was stomverbaasd toen ik vaststelde dat de medewerker van de burgemeester voor een werkbezoek 21 euro uit eigen zak tevoorschijn haalde om ons dat monument te laten bezoeken, terwijl er vanuit Vlaanderen wordt geïnvesteerd in een bezoekerscentrum. Ik vond dat een heel vreemde situatie. Ik heb dat snel even gecheckt bij uw kabinetschef, die daar ook aanwezig was, en bij de collega die naast u zit. Dat bleek vanuit het kabinet van federaal minister Reynders te komen.

Een andere vreemde vaststelling was dat het gesloten is op zater-, zon- en feestdagen, dus de dagen dat er de meeste toeristen zijn. Dan zouden er net inkomsten kunnen zijn en zou er informatie kunnen worden gegeven. Dat zijn toch vreemde vaststellingen.

De heer Sintobin vroeg waarom er soms een federale coördinator nodig is. Ik denk dat het soms handig is om met de nodige diplomatie overleg te plegen over een aantal zaken, een aantal gevoeligheden die opgelost moeten raken. Een ander punt waar zo'n coördinator een rol zou kunnen spelen, is het beschermen en opvolgen van de netheid van de Belgische kerkhoven. Als je dat vergelijkt met de Britse en de Duitse kerkhoven, is er nog werk aan de winkel aan onze Belgische kerkhoven. Ook daar hebben we een vorm van voorbeeldfunctie, en daarvoor kan een federale coördinator nuttig zijn.

Minister, hebt u zelf al contact opgenomen in verband met het project De Ganzenpoot, om dat meer toegankelijk te maken? Kwam daar reactie op vanuit het federale niveau?

Op sommige openluchtsites moet er betaald worden. Is er daar een mogelijkheid om met een gezamenlijk ticketingsysteem te werken voor alles wat met de Eerste Wereldoorlog te maken heeft, zeker met het oog op buitenlandse mensen? We hebben daar Nederlanders gesproken die op andere locaties aparte tickets moesten kopen. Dat is mooi, maar er zal toch moeten gekeken worden naar een soort combiticket. Ik wil ervoor pleiten om, zoals in Normandië, geen toegangsprijs te vragen voor de openluchtsites, maar wel voor de musea. Ik wil vragen om daar een onderscheid in te maken.

Ik heb nog een bijkomende vraag met betrekking tot de lokale bevolking. Een aantal sprekers hebben gezegd dat we niet boven de hoofden van de lokale bevolking projecten en dergelijke mogen organiseren, zonder dat de lokale mensen erbij betrokken worden. Er moet rekening mee worden gehouden dat de lokale mensen er ook bij betrokken worden. Zal dat al dan niet gebeuren? Is er een rol weggelegd voor de socioculturele verenigingen die her en der actief zijn? Op dit moment worden de grote lijnen uitgezet, en het is belangrijk dat dat heel professioneel of semiprofessioneel ondersteund wordt, maar we hebben in Vlaanderen ontelbaar veel socioculturele organisaties. Is er voor hen een rol weggelegd? Zullen zij in de toekomst bijvoorbeeld ook een beroep kunnen doen op een subsidiepot wanneer ze met projecten naar voren komen? Wat is de mogelijke timing daarvoor? Ik weet dat heel wat heemkundige kringen en dergelijke staan te popelen van ongeduld om creatief aan de slag te gaan en om zaken mee te organiseren.

De heer Sintobin verwees naar de oproep met betrekking tot de infrastructuurwerken. Wat is de timing daarvoor? Hoe werkt dat? Wie kan zich inschrijven? Is dat alleen voor stedelijke overheden of vzw's, of kunnen anderen daar ook op intekenen? Het is natuurlijk vroeger dan voorzien, wat goed is.

Wat is tot slot de stand van zaken in verband met het UNESCO-werelderfgoed? We komen net van bij de vertegenwoordigers van de Vlaamse Regering in de commissie Buitenlandse Zaken, die hier vandaag toevallig in het gebouw aanwezig zijn. Blijkbaar wordt er vanuit

Vlaanderen percentagegewijs behoorlijk veel financiële input gegeven, en blijkbaar zou dat ook een positief gevolg kunnen hebben ten aanzien van dingen die we aanvragen. We staan behoorlijk hoog op de lijst. Men kijkt positief naar Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: De heer Sintobin vraagt of we de Duitse markt niet moeten bewerken. We stellen echter vast dat de Duitsers niet afkomen op het Wereldoorlog I-gebeuren. Persoonlijk denk ik dat we daar beter geen frank in steken. Ik heb de belangrijkste boekhandel van Berlijn bezocht. Je vindt daar één of twee, maximaal drie boeken over de Eerste en duizenden boeken over de Tweede Wereldoorlog. Als je dan naar de belangrijkste boekenwinkel van Londen gaat, zie je een steeds aangroeiend aanbod over de Eerste Wereldoorlog.

Het is een duidelijke vaststelling dat dit niet leeft bij de Duitse bevolking. Waarschijnlijk wordt dat als een bittere nederlaag beschouwd en worden ze daar liefst niet meer aan herinnerd. De Engelse markt daarentegen is zeker het bewerken waard. Minister, hebt u in het beleid daarover contacten op Engels niveau, om tot samenspraak te komen en hen naar hier te krijgen, om hun mee te delen dat wij hier in voorbereiding zijn van dit honderdjarige gebeuren? Is ons handelsconsulaat in Londen daar al mee bezig?

Er wordt hier verwezen naar het feit dat dat in de scholen verplicht aan bod zou moeten komen. Elk schoolkind zou tijdens die periode inderdaad minstens eenmaal in de Westhoek moeten zijn geweest. Hebt u daarover al afspraken gemaakt met de minister van Onderwijs? Ook het verhaal van de Vlaamse ontvoogding is inderdaad heel belangrijk. Het zou maar de evidentie zelf zijn dat dat verhaal een verplicht onderwijsitem is bij onze schoolkinderen.

Dan heb ik nog een opmerking over het monument van Albert I. Ik ben ook niet zo koningsgezind, maar ik denk dat koning Albert in de Eerste Wereldoorlog een zeer grote pluim heeft verdiend voor de wijze waarop hij veel mensenlevens en soldatenlevens heeft gespaard door hardnekkig te weigeren om mee te doen aan de blinde aanvalspolitiek van de Engelsen en de Fransen.

Mevrouw Annick De Ridder: Minister, collega's, ik heb tijdens ons bezoek aan Zonnebeke al de opmerking gemaakt dat het voor mij heel belangrijk is dat de vredesboodschap daar mee in zit. Het mag niet enkel over het toeristische aan sich gaan. Men moet altijd de boodschap 'nooit meer oorlog' meedragen. Ik heb van in het verleden onthouden, minister, dat u dat zeker ook meeneemt. Bij andere onderdelen van ons bezoek – de IJzertoren, In Flanders Fields – stond dat veel meer centraal, terwijl het daar meer het museumaspect van allerlei wapens en dergelijke was dat nogal centraal stond. Er werd toen niet echt ingegaan op mijn vraag. Er werd gezegd dat er andere aspecten in de buurt waren die meer die vredesboodschap brengen.

Gaat u in uw verdere communicatie en het in goede banen leiden van het hele project in alle aspecten van die herdenking, dus ook in Zonnebeke, de melding maken dat de oorlogsherdenking en de vredesboodschap 'nooit meer oorlog' centraal staan? Ze hebben daar bijvoorbeeld ook een project voor jongeren, die echt in een 'real action'-ervaring terecht komen en moeten marcheren in legerkledij. Dat moet mijns inziens zeer goed worden gemonitord, om na te kijken of de initiële boodschap van 'nooit meer oorlog' daar wel in aanwezig blijft.

Er werd daarnet gepleit voor één universeel ticket waarmee men alle verschillende sites zou kunnen bezoeken. Ik weet niet of dat mogelijk en haalbaar is, maar ik vind het een goed idee. Dan kan misschien ook een samenwerking worden bekeken met de VVM-De Lijn. Dat doen ze al voor diverse grote evenementen. Voor een evenement met deze duur en uitgestrektheid in heel de Westhoek zou men kunnen denken aan een gecombineerde ticketverkoop, waarbij men een ticket kan kopen voor de verschillende sites met toegang via het openbaar vervoer.

De voorzitter: Minister Bourgeois heeft het woord.

Minister Geert Bourgeois: Collega's, ik heb begrepen dat u allemaal tevreden was over de reis. Ze heeft tot lering en vermaak gestrekt, ook al is uw uitgestoken gastvrije hand niet aanvaard, mijnheer Vanden Bussche. Ik begrijp dat u erop rekent dat elke bezoeker in de toekomst Koksijde aandoet. Dat zal hopelijk veel goedmaken.

Ik verwijs naar de studie die in 2008 is gemaakt door Toerisme Vlaanderen en Westtoer over de toeristische valorisatie van de Eerste Wereldoorlog. Marketing en promotie zijn een apart onderdeel van de studie, waarbij uitgebreid wordt ingegaan op het volume, de kenmerken, het profiel, de motivatie en de tevredenheid van de WOI-toerist, alsook op de kenmerken van de verschillende doelmarkten.

Collega's met kennis van zaken hebben al gezegd dat uit de studie blijkt dat de betekenis die vandaag aan de Eerste Wereldoorlog in de Westhoek wordt gegeven sterk verschilt per markt. Bij het bepalen van onze doelmarkten moeten we daar rekening mee houden. Er zijn markten die nu al heel veel toeristen aanleveren en er zijn markten met een zeker potentieel. Beide markten moeten worden bewerkt, zowel die met een huidig als die met een toekomstig potentieel.

Frankrijk en Duitsland worden gezien als gebieden voor een actieve maar eerder selectieve marktwerking. De Franse en de Duitse markt hebben daar minder betrokkenheid. Frankrijk is vanwege de nabijheid wel interessant, vooral Noord-Frankrijk. Maar de Fransen denken bij WOI in eerste instantie aan hun eigen front, met de veldslagen bij de Marne enzovoort. Het is een markt, maar ze is veel beperkter dan bijvoorbeeld de Britse.

Bij de Duitsers staat WOI in de schaduw van WOII. De heer Vanden Bussche heeft er ook op gewezen. Er wordt weinig onderscheid gemaakt tussen beide oorlogen. Toch genieten Langemark en Hoogdele wel bekendheid, onder meer door de eerste slag bij Langemark, ook wel de kindermoord genoemd, vanwege het misbruik van die slag in de WOII-propaganda.

Onder andere door de aanwezigheid van wel wat Duitse toeristen aan de Vlaamse kust kan Duitsland toch een interessante markt zijn. Voor de Duitse markt moeten we ook het leven achter het front in beeld nemen. We denken aan de streek waar hun bezettingsmacht, ravitaillering en logistiek waren. Ik heb recent enkele monumenten beschermd die zij daar hebben gebouwd, zoals stations ter bevoorrading. Heel hun leven heeft zich op een ander stuk van het West-Vlaamse grondgebied afgespeeld. Er zijn daar uiteraard veel minder relictten dan in de frontstreek zelf.

Op 6 mei laatstleden heb ik door het Departement internationaal Vlaanderen en het project-secretariaat 'Herdenking van de 100ste verjaardag Grote Oorlog (2014-2018)' een eerste gezamenlijk overleg laten organiseren met de geïnteresseerde diplomatieke vertegenwoordigers. Daaraan hebben twaalf landen deelgenomen, ook Duitsland en Frankrijk. De bespreking heeft aangetoond dat er een zeer levendige belangstelling bestaat. Twee thema's kwamen aan bod. Enerzijds waren dat de geplande nationale herdenkingsinitiatieven en het opzet van een internationale kalender. Het is belangrijk om af te stemmen, bijvoorbeeld met Noord-Frankrijk, zodat we elkaar niet voor de voeten lopen. Anderzijds kwam de 'Flanders Fields'-verklaring aan bod, belangrijk voor de vredesboodschap.

De deelnemers kwamen uit: Australië, Canada, Frankrijk, Duitsland, Ierland, Indië, Italië, Marokko, Nieuw-Zeeland, Polen, Rusland en het VK. Er was een vertegenwoordiger van de Belgische regering en een van Vlaanderen.

De conclusies waren dat er nauw zal worden samengewerkt voor de internationale voorbereidingen van de herdenking. Er zal een blijvende uitwisseling van informatie zijn over de nationale activiteiten in verband met de herdenking van WOI. Er komt een informatie-uitwisselingsplatform. Er zal verder van gedachten worden gewisseld over de mogelijkheid van een informeel of semiformeel WOI-platform. Er wordt in het najaar opnieuw

samengekomen. Er is wel nog geen concrete datum. Elke ambassade koppelt nu eerst terug met de nationale autoriteiten om verder te kunnen afstemmen.

Ik verwijst naar het antwoord dat ik eerder gaf op een schriftelijke vraag van 17 maart van de heer Verstreken over de realisatie van het project en de opening van het bezoekerscentrum. Dat is gepland in de periode 2010-2012. Er zullen volgende faciliteiten komen: een infobalie, een ruimte voor tentoonstellingen, vergaderingen en voordrachten, een evocatie van de onderwaterzetting en een doorverwijsfunctie naar de andere WOI-sites. Het bezoekerscentrum zal worden beheerd door de stad. Die zal voor de exploitatie van het monument zelf, zijnde het naar boven gaan en het monument bezoeken, in overleg treden met de Regie der Gebouwen, die het WOI-verhaal mee uitgebouwd heeft met de stad Nieuwpoort. Er is afgesproken dat de stad dat overleg zelf opneemt.

In het kader van het project De Ganzenpoot heb ik op mijn kabinet al een overleg georganiseerd tussen mijn kabinet voor Toerisme en Onroerend Erfgoed, het stadsbestuur, de toeristische actoren en de actoren verantwoordelijk voor ruimtelijke ordening en erfgoed. Tijdens dit overleg was er een sterke bereidwilligheid van alle actoren om de site uit te bouwen met aandacht voor de toeristische troeven, zoals het zicht op De Ganzenpoot, en dit met respect voor de erfgoedwaarde van het monument. Tijdens dit overleg deelde burgemeester Crabbe mee dat het, na een gesprek met de Regie der Gebouwen, zeer zeker in de lijn der verwachtingen ligt dat de exploitatie van het monument herbekeken zal worden, meer bepaald gekoppeld zal worden aan de openingsuren en de uitbating van het bezoekerscentrum. Dat lijkt heel logisch. Het zou te gek zijn als die afstemming er niet zou komen.

De verwachtingen en de prioriteiten moesten worden geformuleerd tegen 15 april 2010. Dat is ook gebeurd, zodat er nu tussen de beide partijen en het stadsbestuur een consensus is over de locatie van het bezoekerscentrum, waarop verder gewerkt kan worden. De stad zal nu een architectuurwedstrijd uitschrijven en een opdracht voor projectbegeleiding zodat de timing niet in het gedrang komt. Het stadsbestuur voert ook verder onderhandelingen met betrekking tot de exploitatie van het monument met de Regie der Gebouwen.

Mijn kabinet heeft overlegd met de federaal intendant Breyne. Er werd afgesproken dat de heer Breyne de toeristische ontsluiting van het monument zou opvolgen. U hebt het gehad over diplomatieke kwaliteiten. Ik weet niet of hiervoor diplomatieke kwaliteiten nodig zijn – hoewel een gerenommeerd Belgisch politicus, nu Europees Commissaris, heeft gesproken over een permanente diplomatieke conferentie in België. In elk geval, de heer Breyne heeft het op zich genomen.

Natuurlijk is de federale regering gevallen. We zullen zien wat dit nu geeft bij de lopende zaken. We zullen zien of die draad opnieuw wordt opgenomen na de vorming van een nieuwe regering. Dit kan de gesprekken wellicht tijdelijk wat bemoeilijken of zelfs doen opschorten.

Mijnheer Sintobin, de herdenking van 100 jaar Grote Oorlog is expliciet opgenomen in de beleidsnota Onderwijs 2009-2014 van minister Smet. Die beleidsnota stelt dat de eeuwherdenking van de Eerste Wereldoorlog een plaats krijgt in de herinneringseducatie. De onderwijsinitiatieven over 100 jaar Grote Oorlog zullen samen met het onderwijsveld tot stand komen. Daarnaast vestig ik er de aandacht op dat het beleidsdomein Onderwijs via het Agentschap voor Onderwijscommunicatie vertegenwoordigd is in onze centrale Vlaamse projectgroep Herdenking 100 jaar Grote Oorlog en er bijgevolg continu overleg is met het beleidsdomein Onderwijs, net zoals dat trouwens het geval is voor de andere betrokken beleidsdomeinen.

Daarnaast heeft het projectsecretariaat bij het Departement internationaal Vlaanderen inmiddels volop contacten met de diverse onderwijsnetten en -koepels. Het is de bedoeling een concrete samenwerking tot stand te brengen, in het kader van het toekomstige programma met betrekking tot de Herdenking 2014-2018. Verder kan ik verwijzen naar het antwoord van

minister Smet op de schriftelijke vraag van mevrouw Poleyn van 17 februari 2010, over het betrekken van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog in het onderwijsveld.

De parkeerproblematiek is inderdaad belangrijk. Bij de toeristische ontsluiting moet uiteraard rekening worden gehouden met de draagkracht van de diverse sites. In de oproep die ik zal doen voor projecten in verband met de Eerste Wereldoorlog, zal uiteraard rekening worden gehouden met de betoelaging van ontsluitingselementen, zoals parkeergelegenheid, veiligheid enzovoort.

Een goed voorbeeld van die aanpak is Tyne Cot Cemetery. We hebben daar een heel mooie parkeerplaats aangelegd, met een onthaalcentrum en sanitaire voorzieningen. Wie de toestand voorheen heeft gekend, kent dat beeld van bussen die elkaar niet meer kunnen kruisen en regelmatig zelfs in de gracht terecht komen. Dat heb ik zelf al vastgesteld. Dat was een heel smal asfaltwegje. Dit is nu beter. Daar staan elke dag toch wel drie à zes autocars geparkeerd, net als een aantal privéwagens. Die ontsluiting is dus heel belangrijk. Het voorbeeld van Bayernwald is hier gegeven. Dat is inderdaad helemaal niet ontsloten.

Ik zal daar natuurlijk over overleggen met de collega's, zoals de minister-president, die bevoegd is voor Landbouw, maar ook met de ministers Crevits, Schauvliege en Muyters om, rekening houdend met alle aspecten, zoals landbouw, veiligheid, milieu en ruimte, optimale en gastvrije onthaalpunten te maken. Ik denk dat er op bepaalde plaatsen gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen zullen moeten worden gemaakt, om in een gebied dat volledig landbouwgebied is, toch een kleine parkeergelegenheid te creëren.

We hebben geluk gehad met Tyne Cot. Die eigenaars hebben zelf die grond zomaar geschonken, met de bedoeling om dat te valoriseren. Maar goed, het aanleggen van parkings is op zich niet de duurste uitgave, maar er zal natuurlijk wel ruimtelijk aandacht voor moeten zijn. We zullen daar ook op wijzen bij de oproep en tegenover de diverse gemeentebesturen.

Het zal u niet verbazen dat de inbreng en de interesse van de privésector nu al heel groot is. Het is van belang de sector te informeren en via overlegorganen te betrekken bij het initiatief, om goede ideeën uit te wisselen. Mijn kabinet had al gesprekken met diverse privépartners. Op 16 oktober 2009 heeft mijn kabinet mijn plannen toegelicht op vraag van UNIZO Westhoek. Op 9 november 2010 heeft mijn kabinetschef – onder grote belangstelling, moet ik zeggen – mijn plannen toegelicht, op initiatief van Voka. Eveneens op 9 november heb ik samen met Westtoer een persconferentie georganiseerd, om de plannen met betrekking tot de Eerste Wereldoorlog kenbaar te maken. Ik heb dat met opzet in de Westhoek gedaan, om op die manier de aandacht te trekken van tal van privé- en publieke actoren. Recent, op 10 mei, heb ik mijn plannen met betrekking tot de Eerste Wereldoorlog ook nog toegelicht in Bredene, op initiatief van Voka.

De economische waarde van het Wereldoorlog I-project is van groot belang. Ik geef enkele cijfers over de logiesmogelijkheden van de voorbije jaren. In de periode 1998-2006 was er voor het commercieel verblijfstoerisme een stijging van 2655 tot 5001 bedden. Bij de jeugd- en groepsverblijven was er een stijging van 1848 tot 2146 bedden. Bij het tweede-verblijfstoerisme was er een stijging van 3858 tot 5672 bedden. Dat waren de jongste cijfers die er waren van Westtoer. Ondertussen heb ik de cijfers van na 2006 opgevraagd. Die stijging blijft spectaculair. In 2007 en 2008 zijn er nog eens 143 hotelbedden, 18 gastenkamers en 27 huurvakantiewoningen bij gekomen. Bij de jeugdlogies is er een stijging met 68 bedden, bij de toeristische standplaatsen voor campings met 48 plaatsen. Ook in die 2 jaar is er dus een stijging met 160 bedden. Die stijging blijft en is permanent. De stijging lijkt me ook heel automatisch en marktgedreven te verlopen. Dat is een heel goede evolutie.

Mijn kabinet is vertegenwoordigd in de beleidsstuurgroep in de Westhoek. Ook de privé-actoren zijn daarin vertegenwoordigd. Ik hoef u dus niet te zeggen dat alle suggesties, bekommernissen en vragen van zeer dichtbij kunnen worden gevolgd. Deze beleidsstuurgroep geeft ook advies met betrekking tot de projecten. Het is evident dat de privésector

zal waken over het economische belang van het project en het standpunt van de talrijke betrokken ondernemers zal verdedigen.

Het project is de voorbije maanden goed van start gegaan. Er is voldoende informatie geweest over de plannen en aanpak. Ik ben ervan overtuigd dat de privésector enthousiast is, meewerkt en daarvoor klaarstaat. Dat heb ik toch al kunnen vaststellen. Sommigen zeggen me dat ze nu al vragen krijgen voor boekingen voor 2014. Dat is ongelooflijk: uit Groot-Brittannië komen de boekingsvragen nu al binnen. Men weet dus dat daar heel wat mensen bij zullen worden betrokken.

Een van de leden heeft gewezen op het draagvlak bij de bevolking. Dat is inderdaad niet onbelangrijk. In alle bescheidenheid: op basis van alle contacten die ik daar de jongste jaren heb gehad, heb ik altijd ervaren dat daar een groot draagvlak voor bestaat. In de Westhoek vindt men echt dat dit iets van hen is, dat ze daar echt iets mee kunnen aanvangen. Natuurlijk met respect voor de tragedie van de Eerste Wereldoorlog en met respect voor het vredestoerisme zien ze daar inderdaad een bron van welvaart in. Dat gaat heel ver. Het leidt ertoe dat in kleine dorpen buurtwinkels in stand kunnen worden gehouden, omdat er veel toeristen komen. Mijn aanvoelen is dat er een breed draagvlak is. Men weet heel goed dat dit een troef is voor de Westhoek, en een economische factor die steeds maar groeit en zorgt voor tewerkstelling. Dat zorgt meteen voor een zeker draagvlak.

Mijnheer Sintobin, er is inderdaad ook een federale vertegenwoordiger bij betrokken. U vond dat vreemd, maar u zei ook dat er overleg moet zijn. Dat lijkt me inderdaad wenselijk. De heer Breyne is aangesteld als centraal aanspreekpunt van de federale regering. Op 24 februari 2010 was er een overleg tussen de heer Breyne en mijn kabinet. Op 26 februari heb ik daarvan een officiële bevestiging gekregen, in een brief van federaal premier Letermé waarin de taakomschrijving van de heer Breyne werd bevestigd. De heer Breyne krijgt een coördinerende, inventariserende en stroomlijnende rol op het terrein toebedeeld, aldus de brief.

In het gesprek van 24 februari heeft de heer Breyne meegedeeld dat er vooral een betrokkenheid zou zijn van Defensie en Buitenlandse Zaken. Dat zijn twee van de departementen die in relatie staan tot de herdenking. Ik denk dat de federale regering en de intendant een complementaire rol te vervullen hebben en zich moeten concentreren op de sites die onder federaal beheer staan. Zo zijn er een aantal Belgische begraafplaatsen en monumenten, zoals het Albert I-monument, de bunker in Kemmel en de Dodengang in Diksmuide, die eigendom zijn van de Belgische staat. Het beheer – het onderhoud, het optimaliseren van de veiligheid en het investeren in parkeergelegenheid – laat momenteel te wensen over. De vergelijking is gemaakt met de zorg die de Britten besteden aan hun oorlogserfgoed daar. Er kan een serieus tandje worden bij gestoken. Wij treden uiteraard niet subsidiërend op, dat is een verantwoordelijkheid van de federale overheid.

Het verhaal van de Vlaamse soldaat is een belangrijk verhaal en is in onvoldoende mate beschreven. Mijnheer Vanden Bussche, we hebben dat bij vroegere contacten ook al gezegd en het is historisch gegroeid. Het is geen verwijt aan iemand. Het mooiste initiatief is destijds ontstaan in Ieper, 'In Flanders Fields'. Dat is het verhaal van de geallieerde troepen, het verhaal in de hele site, ook met Zonnebeke, Passendale, Talbot House enzovoort. Het verhaal van het Belgische leger zat 'Bachten de Kupe'. Dat moet nog in veel aspecten beschreven worden. Daarvoor zijn er tal van geïnteresseerden, van Nieuwpoort over Koksijde en Alveringem tot in Diksmuide. Hoogstwaarschijnlijk ook in Veurne, dat mag ik niet vergeten. Er moeten nog initiatieven groeien. De levende getuigen zijn verdwenen maar gelukkig zijn er een aantal plaatselijke historici op zeer hoog wetenschappelijk niveau mee bezig geweest. Ze hebben getuigenissen genoteerd. Er zijn ook vele archieven bewaard. Er is ook het verhaal van het leven achter het front. Ik hoop dat er in het kader van deze herdenking een paar plaatselijke initiatieven tot stand komen, niet alleen als evenement, maar ook duurzame initiatieven die een blijvende aantrekkingskracht hebben voor dit aspect van onze geschiedenis en het vredestoerisme. Het thema is niet alleen belangrijk voor de IJzertoren

maar ook voor alle gemeenten achter het front, zoals Vleteren, Lo-Reninge en degene die ik daarstraks al heb opgesomd.

We hebben naar aanleiding van deze vraag nog eens contact opgenomen met de vzw die zegt dat ze daar wel degelijk mee bezig is. Ze zegt dat in haar statuten staat dat het doel van de vereniging is om: “een bestendige tentoonstelling betreffende twee cruciale elementen in onze geschiedenis – de Eerste Wereldoorlog op het Belgisch-Duitse front enerzijds, het ontstaan van de Vlaamse emancipatiebeweging anderzijds – (helpen) opzetten en blijvend actualiseren”. Het is natuurlijk de bedoeling van de vzw om het concept en het inhoudelijk karakter verder uit te werken in de komende maanden.

Op mijn initiatief is Vlaanderen op tijd begonnen met de organisatie van de herdenking van ‘100 jaar Grote Oorlog’, maar het is echter normaal dat een aantal projecten nog in een plannings- en conceptfase verkeren. Dit is ondermeer het geval met de IJzertoren en sommige gemeenten achter het front.

Ik heb bij de begrotingscontrole 15 miljoen euro bijkomend kunnen vrijmaken voor het impulsprogramma. Het is heel belangrijk om nu die investeringen te doen om klaar te zijn tegen 2014. De investeringen zullen een injectie zijn in de lokale economie, ze zullen werk verschaffen en zorgen voor serieuze bouwwerken. In Flanders Fields is momenteel in volle uitbouw en de anderen staan allemaal te trappelen. Ik wil in de toeristisch-recreatieve infrastructuur investeren.

Straks kom ik terug op de evenementen. Nu moeten we zorgen dat we voldoende onthaal hebben in al zijn aspecten zoals veiligheid, parkeermogelijkheid, toegankelijkheid. We gaan niets subsidiëren waar mensen die moeilijker te been zijn, niet binnen zouden geraken; dat zijn algemene normen die we altijd hanteren. De gesubsidieerde projecten, zoals toeristisch onthaal, musea, bezoekerscentra, WO I-sites en relevante attracties worden nog dit jaar geselecteerd, zodat ze af zijn aan de vooravond van de wereldwijde herdenking.

Toerisme Vlaanderen zal begin juni een thema-oproep ‘100 jaar Grote Oorlog’ lanceren om projecten in te dienen die in het kader van dit impulsfonds kunnen worden gefinancierd. Deze oproep is voornamelijk gebaseerd op het stramien van de oproepen die we kennen, namelijk de gekende toeristisch-recreatieve projecten, maar zal specifiek gericht zijn op het thema WO I. De projecten moeten worden ingediend tegen half september, zodat ze nog dit jaar vastgelegd kunnen worden en men van start kan gaan met de uitvoering. De uitbetaling kan volgen in 2012. U weet dat er een splitsing is tussen vastlegging en betaling, maar dat is op het terrein geen enkel probleem.

Logies zijn niet zomaar een ondersteunend product, maar één met een belangrijke economische meerwaarde voor de regio. Heel wat toeristen zullen gebruik maken van het ruime aanbod van verblijfsmogelijkheden. In de studie van Toerisme Vlaanderen en Westtoer, waar ik al naar heb verwezen, is het toeristisch logies bekeken vanuit de aanbod- en de vraagzijde. Men is tot de conclusie gekomen dat er een gevarieerd aanbod is van verschillende soorten verblijfsmogelijkheden met een totale toeristische logiescapaciteit in 2006 van 12.800 bedden. Ik heb u ondertussen cijfers gegeven tot en met 2008, met weer een stijging. Dat zijn cijfers enkel voor de frontstreek zelf, zonder het enorme aanbod dat we hebben in onze kustgemeenten.

Het is uitgesloten te denken dat in die 4 jaar, waar ongetwijfeld een grotere toeloop zal zijn, alleen in de frontstreek voldoende capaciteit zal zijn om al die mensen op te vangen. Dat zou ook niet goed zijn. We moeten inzetten op verblijfstoeerisme waarin we het geheel betrekken, dus ook de kustgemeenten en Brugge. We moeten er zelfs voor zorgen dat die mensen niet uitsluitend komen voor de frontstreek, ook al is die rijk en gevarieerd en kunnen echte liefhebbers gerust 2 tot 4 dagen uitsluitend deze streek bezoeken. Er zijn ook mensen die slechts voor 1 dag zullen komen, en dat willen combineren met een verblijf aan de kust of in Brugge. Onderzoek heeft aangetoond dat ongeveer 40 percent van de Eerste Wereldoorlog-

toeristen verblijfstoeristen zijn. Ik verwacht ook een toeloop uit landen als Nieuw-Zeeland en Australië. Het zal niet een grote massa zijn, maar toch. In elk geval zullen er veel mensen opduiken, ook dagjestoeristen. In gewone tijden volstaat het aanbod aan hotels, gastenkamers en landelijk logies, ook voor groepen. Het aanbod neemt voortdurend toe. We moeten echt over het muurtje kijken en de kust – in de eerste plaats de Westkust – en Brugge daarbij betrekken. We zullen in elk geval ook met Noord-Frankrijk samenwerken, zodat de overvloed kan worden opgevangen. We moeten daarvoor kunnen rekenen op de privésector. Mijn contacten met UNIZO, Voka en de horeca doen me besluiten dat men er echt klaar voor is. Men zal nog bijkomende investeringen doen. De sector kijkt er met enthousiasme naar uit.

Ik heb het nu over de extra vragen. Mijn collega's zijn bij het overleg betrokken, zoals in het regeerakkoord staat. De engagementen moeten worden waargemaakt. Ik zal ook verwijzen naar uw idee met betrekking tot De Lijn, mevrouw De Ridder. Het 1 ticketsysteem wil ik bij minister Schauvliege aankaarten. Ik weet dat het niet gemakkelijk wordt, want een aantal musea werken met het 1 eurosysteem en andere niet. Misschien is een tijdelijk systeem mogelijk, maar ik weet dat niet zeker.

Ik heb zeer goede contacten met UNESCO. De nieuwe secretaris-generaal, mevrouw Bukova, staat sympathiek tegenover ons. In mijn vorig leven heb ik veel contacten met UNESCO gehad. Ik sprak op de algemene vergadering in Parijs. Ik denk dat wij wereldwijd bekeken de zesde of de zevende grootste donor zijn. We staan bij UNESCO op een goed blaadje. UNESCO opent in Brussel een vestiging, wat niet onbelangrijk is. We hebben er een aanspreekpunt.

Vredestoerisme is belangrijk, ook in Zonnebeke. Niet elk museum heeft dezelfde invalshoek. In Flanders Fields is helemaal opgebouwd rond de vredesgedachte, terwijl Zonnebeke, waar een vreselijke slag is uitgevochten, een echt oorlogsmuseum is. Ik bezoek geregeld Tyne Cot en Zonnebeke. Mensen die deze musea bezoeken, gaan weg met een afschuw voor de oorlog. In het museum van Zonnebeke, ondergronds, wordt het smerige leven aan het front geëvoceerd. Je ruikt er bijna de gewonden en de doden. Het maakt allemaal een grote indruk.

Men moet weten dat de vredesidee bij de Engelsen heel moeilijk ligt. Het is al gebeurd dat Engelsen weigerden toestemming te geven om op Tyne Cot en elders vredesliederen te brengen. Hun aanpak is erg martiaal. Bij de jongste herdenking op Tyne Cot zijn ook gesneuvelden in Afghanistan herdacht. We moeten daar een beetje rekening mee houden, al blijft onze aanpak er eentje van 'nooit meer oorlog'.

Mijnheer Verstreken, chronologisch komen de evenementen nadien, maar ze worden wel voorbereid. Ik herhaal het: we moeten dat sequentieel aanpakken. Ik kan me indenken dat er in 2014 aandacht is voor Aarschot en de brandschatting van Leuven. Passendale komt in principe in 2017 aan de beurt. Vlaanderen zal de lokale initiatieven niet kunnen betoelagen. Louter lokale activiteiten komen in aanmerking voor subsidies van het lokale niveau. Maar die activiteiten kunnen wij niet internationaal promoten. Wij zullen wel inzetten op evenementen met internationale toeristische uitstraling om verblijfstoeristen aan te trekken.

En dat is geen gebrek aan respect of waardering. Het kan gewoon niet. Er zullen ook geen budgetten voor zijn. In de steden zullen 4 jaar lang dingen gebeuren. Dat valt buiten de scope van zaken die een aantrekkingskracht hebben over heel Vlaanderen, het hele binnenland en op internationaal vlak. Lokaal moet worden gekeken hoe het verenigingsleven erbij kan worden betrokken. Dat betekent niet dat ze niet kunnen inspelen op de grotere evenementen. Ik krijg nu al veel vragen van lokale verenigingen, van zanggroepen, van allerlei creatieve mensen met ideeën. Ik verwijs ze stelselmatig door naar Esen. Ik sluit niet uit dat die lokale mensen meewerken aan de grote projecten of evenementen. Op zich zal dat echter, jammer genoeg, niet het voorwerp kunnen uitmaken van subsidie door ons.

De voorzitter: De heer Sintobin heeft het woord.

De heer Stefaan Sintobin: Minister, ik dank u voor uw omstandig antwoord. De vragen waren natuurlijk ook omstandig en werden nog aangevuld door de collega's. Naar aanleiding van het parlementaire werkbezoek vond ik het nuttig een round-up te maken van de stand van zaken. Ik besef dat alles nog evolueert. Op de meeste van mijn vragen heb ik, dacht ik, een positief antwoord gekregen of heb ik gemerkt dat er bepaalde initiatieven worden genomen. Ik zal nu niet op elk punt ingaan. Ik denk aan het overleg met de diplomatieke vertegenwoordigers. Dat is een schitterend initiatief en een positief signaal. Als ik me goed herinner, gaat het om twaalf landen. Ik denk aan het herbekijken van de exploitatie van De Ganzenpoot. Ik zal misschien een vraag stellen aan de minister van Onderwijs om te zien hoe ver men daar gevorderd is. De parkeer- en mobiliteitsproblematiek wordt ook au sérieux genomen. U zegt dat er voldoende input is van private actoren via UNIZO en Voka.

U had het ook over de rol van de federale vertegenwoordiger. Men brengt me nu op het slechte idee te vragen hoe de provincie betrokken is bij het hele gebeuren. Er werd gesproken over een unieke ticketing via De Lijn. Ik weet niet of er nog een federale vertegenwoordiger komt in de volgende regering. Misschien moeten we ook eens met de NMBS overleggen over een soort goedkoop ticket, zoals dat al bestaat om naar de kust of de zoo te gaan. Misschien zijn er mogelijkheden om extra toeristen naar de streek te trekken. Ik zal dat zeker blijven opvolgen. U geeft zelf toe dat er meer aandacht moet worden geschonken aan de rol van de Vlaamse soldaat en de Vlaamse ontvoedingsstrijd.

Minister, ik heb nog twee bemerkingen. Ik had het al over het openbaar vervoer en de NMBS. Daarnaast is er ook nog de rol van de media. Ik weet dat de VRT al bepaalde initiatieven heeft gepland om het gebeuren in beeld te brengen. Worden er bij andere zenders ook initiatieven genomen? Hoe meer aandacht er in de media aan het project wordt besteed, hoe beter. Ik denk dan aan vtm, maar ook aan dag- en weekbladen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Minister, ik dank u voor uw engagement en het blijvend opvolgen van de zaak die we in de resolutie en ook hier naar voren hebben gebracht. We staan natuurlijk allemaal achter dit project. Het is tof om te zien hoe we samen aan één zeel trekken om vooruit te gaan. Hier en daar zijn er natuurlijk lichte nuances. Ik, bijvoorbeeld, vind het wel droevig dat sociaal-culturele verenigingen geen subsidies kunnen krijgen. Misschien moet worden nagegaan of andere overheden geen rol kunnen spelen. Ik denk aan de provincies, om maar iets te zeggen. Als men het heeft over respect voor lokale mensen, dan moet er wel in iets voorzien worden.

U bent door de regering aangesteld als coördinator. Ik hoop dat u uw collega's op de hoogte brengt om na te gaan wat mogelijk is. Dat moet morgen niet gebeuren. We moeten er wel op de een of andere manier opvolging aan kunnen geven. Dat is in het verleden gebeurd met allerlei culturele en sociaal-culturele activiteiten. We moeten nagaan wat misschien nog mogelijk is. Ik zou dat niet zomaar aan de kant schuiven. Misschien is het handig dat de diverse partijen die hier aanwezig zijn en straks eventueel aan de onderhandelingstafel zitten bij de vorming van de federale regering daar, net zoals bij de Vlaamse Regering, het woord 'herdenking Wereldoorlog I' inschrijven. Ook daar zal men immers in budgetten moeten voorzien in diverse departementen, zoals dat hier het geval is.

De voorzitter: De heer Vanden Bussche heeft het woord.

De heer Marc Vanden Bussche: Minister, ik dank u voor uw antwoord, uw enthousiasme en vooral voor het feit dat u bijkomende budgetten hebt kunnen bemachtigen. Dat ziet er goed uit. De investeringen zijn niet alleen belangrijk voor de volgende 4 jaar, maar ook voor het nageslacht. Over 200, 300, 400 jaar behoort dat tot het collectief geheugen van onze Vlaamse bevolking, net zoals de Guldensporenslag. Ook vanuit die optiek is elke frank die daarvoor wordt uitgetrokken, nuttig.

De voorzitter: De heer Dehandschutter heeft het woord.

De heer Lieven Dehandschutter: Minister, ook ik dank u voor het uitgebreide antwoord en voor de stand van zaken. Ik hoop dat men via Cultuur en Jeugd in de komende jaren en zeker in de periode 2014-2018 in de nodige middelen zal voorzien om initiatieven lokaal, regionaal en nationaal aan te moedigen. Dit is ook de verantwoordelijkheid van de beleidsverantwoordelijken die dan minister zullen zijn. Op lokaal vlak zullen heel wat steden en gemeenten via de projectsubsidies, met geld dat ze vanuit Vlaanderen zullen krijgen, dergelijke initiatieven kunnen steunen. Zo zouden verenigingen in de winterperiode een lokaal programma kunnen opzetten over de geschiedenis van hun stad of gemeente, terwijl ze in de lente of de zomer een uitstap maken in de frontstreek zelf. Dat is dan het toeristische aspect. Dat zou met een aantal suggestieprogramma's verder kunnen worden uitgewerkt.

Minister Geert Bourgeois: Ik zal rekening houden met de suggestie over de NMBS. Ik zal de heer Breyne daarover een briefje sturen. Dat ligt in de lijn van de suggestie over vervoer van de voorzitter.

De media kunnen hierbij betrokken worden. De VRT zit, in de persoon van de heer De Geest, in die centrale werkgroep. Ze is bezig met een groot project '2014-2018'. WTV-Focus heeft mij gecontacteerd. Ik heb hun aangeraden om contact op te nemen met Westtoer en met de lokale overheden om een specifieke samenwerking tot stand te brengen.

Mijnheer Verstreken, versta mij niet verkeerd: lokale verenigingen en organisaties zullen wel kunnen rekenen op subsidies. Maar als lokale vzw's of verenigingen of de steden of gemeenten projecten indienen, zullen deze projecten moeten beantwoorden aan de internationale en toeristische normen die wij vooropstellen. U moet begrijpen dat ik – tenzij ik nog eens 15 miljoen euro extra krijg – niet in staat zal zijn om elk lokaal-lokaal initiatief te ondersteunen. Met 'lokaal-lokaal' bedoel ik: georganiseerd door lokale mensen en enkel gericht op een lokaal publiek. Ik kan die initiatieven niet vanuit Toerisme subsidiëren. Dat zou zelfs buiten de doelstellingen van Toerisme vallen. Natuurlijk zullen tal van zeer creatieve mensen in die lokale verenigingen wel in een groot project stappen. Ik zie dat nu al.

Het is een slecht idee om het federale niveau daarvoor aan te spreken. Het is al genoeg dat minister Vanhengel vindt dat onze begroting onder federale curatele zou moeten. Het federale niveau heeft niets te maken met culturele subsidies. Ik zal daarvoor mijnheer Breyne niet aanspreken.

De heer Johan Verstreken: Ik heb dat niet gevraagd. Ik heb enkel gevraagd dat, wie ook straks aan tafel zit voor de federale regeringsonderhandelingen, ook daar de term 'Grote Oorlog' wordt gebruikt. Dat heeft niets met die subsidies te maken.

Minister Geert Bourgeois: Dan heb ik dat verkeerd begrepen.

Bedankt, allemaal, we mogen stellen dat we parlementbreed achter dit project staan. Ik dank u ook voor de waarderende woorden. Die investering van 15 miljoen euro is hoe dan ook belangrijk voor de Westhoek, voor de bouwsector en de toeleveringsbedrijven. Er zal duurzame tewerkstelling uit voortkomen. Het is het goede moment om die investeringen te doen. Ze kunnen blijvende welvaart genereren.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

■